

Löffler Erzsébet

JÁSZBERÉNY KATOLIKUS ÉLETE

A lehető legszélesebb összefogással született meg 2010 decemberében a Jászberényi katolikus élete c. tanulmánykötet –, melyet Suba Györgyné Kocsis Julianna szerkesztett – az úgynevezett KÉSZ könyvek negyedik köteteként. Az előzmények: A jászberényi főtemplom története 2002-ben; A jászberényi ferences templom története 2004-ben és a Jászberény műemlékei c. kötet 2006-ban jelent meg. Mindháromnak Sáros András volt a szerzője.

Amikor a széles összefogásra utaltam, nemcsak arra gondoltam, hogy a legutóbb megjelent mű sok szerző munkájának eredményeként jött létre, hanem arra is, hogy a szerkesztésben, lektorálásban, a fotók elkészítésében, a fordításban, a számítógépes előkészítésben, a nyomdai kivitelezésben, és nem utolsó sorban az anyagiak vállalásában az egész település összefogása mutatkozik meg, hisz mindenki megmozdult, aki valamilyen területen támogatni tudta a kiadvány megjelenését. Már első pillantásra, a könyv kézbevétele után megmutatkozik a „jász öntudat,” vagyis az a lokálpatriotizmus, ami szinte egyedülálló a mai Magyarország területén. Ez a lokálpatriotizmus mély vallásossággal párosul, a jászok az egri Főegyházmegye egyik legvallásosabb, egy tömbben élő katolikus népcsoportját képezik, ezen belül is Jászberény a Jászság „fővárosa.” Ennek a vallásoságnak történelmi hagyományai vannak, és az előzményekhez hozzátartozik az is, hogy a török hódoltság idején a gyöngyösi és a jászberényi ferences szerzetesek – noha ők is kénytelenek voltak rendházaikat elhagyni – időről-időre megjelentek, és háborítatlanul működtek a környéken, így sem a protestantizmus nem tudta itt számottevően éreztetni a hatását, sem a török hódoltság okozta elnéptelenedés nem veszélyeztette az itteni lakosságot és annak katolikus hitét. Ez az erős identitástudat és az összetartozás érzése ma is élénken él körükben, párosulva az élő katolikus hittel, ez ad a jászoknak tartást, erőt, öntudatot, ami ma sem kevésbé jellemzi őket, mint a korábbi évszázadokban.

Jászberény város védőszentje a 12. század elején remete életet élt Palermói Szent Rozália, akinek épen maradt holttestét abban a Monte – Pellegrino hegyén lévő barlangban találták meg, ahol 12 évet töltött magányban, és mindenkitől elhagyatva itt is halt meg. A halál nem váratlanul érte, valószínűleg beteg volt, egyik karját a feje alá tette párnaként, másik kezében a feszületet tartotta, és ebben a testtartásban találták meg évszázadokkal később. Rozália a járványos betegségben szenvedők oltalmazója és pártfogója lett. Holttestének felfedezése előtt – 1624-ben – pusztító pestisjárvány tizedelte meg Palermo városát, és a járvány megszűntét az 1624-ben a szent nő holttestének felfedezéséhez köthették. Mivel a 18. század első éveiben Jászberényt sem kerülte el a pestisjárvány – 1100 pestisben elhunyt halottat regisztráltak az anyakönyvek –, az itteniek is őt választották égi pártfogójuknak.

A kötet sorra veszi a város és környéke templomait, papjait, és azokat a vallásos társulatokat, melyek az egyházközségekhez kapcsolódva végzik tevékenységüket. Jászberényben megszámlálhatatlan a jótékony célú, kulturális és a közösségi imaéletet ébren tartó csoportosulások száma, mint ahogy tagjaik száma is rendkívül nagy. Rajtuk kívül lelkeségi mozgalmak és imacsoportok élénkítik a hitéletet mindegyik plébániai közösségben.

A mélyen vallásos jászok nemcsak példamutató életükkel tettek és tesznek tanúságot hitükről, hanem azzal is, hogy évtizedeken, sőt évszázadokon keresztül ők adták a legtöbb papot és szerzetest az egyháznak, illetve az egyházmegyének.

Már szó volt róla, hogy a jászberényi hitélet egyik leghatékonyabb mozgatója a Ferences rend volt. A török hódoltság idején elévülhetetlen érdemeket szereztek a katolicizmus fennmaradásában. Azokon a helyeken, ahol a rend nem tudott jelen lenni, sokkal intenzívebb volt a protestáns hit terjedése, terjesztése. A ferencesek bizonyíthatóan a 15. századtól vannak jelen a településen, 1472-ben készült el templomuk és kolostoruk. A hagyomány szerint már ezt megelőzően is működtek Jászberényben. Templomuk titulusa a Szűz Mária Szent Neve lett.

A szerzetesrendek 1950-ben történt feloszlatása után a jászberényi rendház rendkívüli méretei miatt több kolostorból ide internálták a szerzeteseket. Később idős apácákat gondoztak az épületben. Fontos adatokkal ismerkedhetünk meg az internált szerzetesekkel kapcsolatban.

Az 1500-as évek elején települtek ide a beginák, akik a ferences harmadrend tagjaitként éltek közösségi életet, önmagukat Istennek szentelve. Az ő közösségüknek azonban nem sikerült átvészelnii a török idöket.

A Szatmári Irgalmas Növérék a 19. század második felében Bartakovics Béla érsek segítségével óvodát, elemi iskolát és felsőbb leányiskolát létesítettek a városban.

Az elmúlt évszázadban, a két világháború között, újból megjelentek a Ferences Szegénygondozó Növérék, akik nagy segítségére voltak a városnak a nélkülözö szegények gondozásában, ellátásában.

Ma a következö egyházi intézmények működnek Jászberényben: A Katolikus Szere-tetszolgálat Szent Klára Idösek Otthona és a Nagyboldogasszony Két Tannyelvü Katoli-kus Általános Iskola. Az idösek Otthonában elhunyt szerzetesek adatait is felsorakoztatják a szerzők.

A könyv számos tanúságtételt tartalmaz, a város életének meghatározó személyisé-gei vallanak hitükrölr, keresztény családi életükrölr, az egyház és Isten iránti elkötelezett-ségükrölr.

Egy település múltjáról a legtöbbet mindig a temető mondja. Néprajzkutatók, falu-kutatók elbeszélésébölr tudom, hogy amikor megérkeznek egy faluba, ahol azelőtt még nem jártak, első útjuk a temetőbe vezet, ott lehet a legtöbb információt gyűjteni a község múltjáról. Megtudhatjuk, hogy milyen családok éltek, élnek ott, fogalmat kapunk azok tár-sadalmi helyzetéről, vallásáról, rokoni kapcsolataikról, a település földesurairól stb. Ezért hasznos, hogy a kötet nagyobb terjedelmet szán a jászberényi temetöknek is.

Külön fejezet szölr a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége jászberényi csoportjáról, amely csoport az országban működö KÉSZ csoportok közül talán a leghatékonyabb és a legaktívabb. Nemcsak kulturális programok, kiadványok, hanem zarándoklatok, utazások jelzik működését. A csoport alapította 2009-ben a Szent Rozália-díjat, amellyel a városban folytatott kiemelkedö szakrális, kulturális és karitatív tevékenységet ismerik el. A ki-tüntetö díjat évente egy alkalommal, Szent Rozália napján, vagy ahhoz közel esö napon adják át az arra érdemes személyeknek KÉSZ tagok, vagy katolikus közösségek vezetö-inek javaslata alapján. A díj odaítéléséről kuratórium dönt.

Aki kézbe veszi a Jászberény katolikus élete c. kötetet, nemcsak egy igényes kül-sejü, gondosan megszerkesztett munkát tarthat a kezében, hanem segítségével bepillan-tást nyerhet a város múltjába, megismerkedhet jelenével, és mindenekelőtt megbizonyosodhat arról, hogy Jászberénynek van jövője. A jövő záloga éppen az, hogy ismerik és becsülik múltjukat, ezért van hitük és jövőképük.